

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Izšel dnevno razen sobot, nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

CHICAGO, ILL., PONDELJEK, 14. SEPT. (SEPT. 14), 1936. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 181

Delavstvo Anglije se je izreklo proti intervenciji

Citrine je prepričan zagovornike intervencije v Španiji, da bi to izzvalo splošno vojno v Evropi. Kongres je z ogromno večino odbil "enotno fronto" s komunisti. Boj v Franciji za intervencijo se nadaljuje. Blum je sklical konferenco delodajalcev in delavskih voditeljev za ponedeljek

Paris, 12. sept.—Premier Leon Blum je sklical važno konferenco voditeljev delavskih organizacij in francoskih industrij za 14. septembra. Konferenca je desperaten poskus, da preneha demonstrativne stavke radikalnega delavstva, ki zahteva intervencijo Francije v Španiji proti fašizmu, obenem pa nalagajo priobližke zase.

London, 12. sept.—Kongres delavskih strokovnih uni je bil zaključen v Plymouthu. Na zaključni seji so prišle na površje tri resolucije za "enotno fronto" oziroma skupne nastope s komunisti. Vse tri resolucije so bile korenito pokončane, potem ko je delavski vodja Walter Citrine neusmiljeno označil komunistično taktiko po vseh delih, zlasti pa v Angliji.

London, 12. sept.—Kongres delavskih strokovnih uni je na svojem zborovanju zaključil, da bo podpiral politiko neintervencije v španski civilni vojni. Na zaključku je bil sprejet po besedah Walterja Citrina, vodilnega angleškega delavstva, v katerem je delegate posvaril, da bi lahko vsaka druga akcija privedla resne komplikacije in morda novo vojno v Evropi.

"Prosim vas, da krotite svoje jezike in rabite močnega," je dejal Citrine. "Presojajte situacijo v luči zadnjih dogodkov, da boste videli, kaj je najboljša za naše tovariše v Španiji in svet. Se vedno vztrajam na tem, da ne bomo ničesar dosegli s protesti proti Hitlerju ali Mussoliniju. Čeprav vem, da posiljata orožje in municijo španskim rebelom, sem prepričan, da bi nastale resne mednarodne komplikacije, iz katerih se lahko razvil nov požar v Evropi, če bi mi podpirali maddridsko vlado z orožjem in municijo."

Dalje je Citrine rekel, da je prepričan, da edino oboroženo sila lahko ustavi pošiljanje orožja in municije iz fašističnih držav španskim rebelom. Svoj govor je zaključil z izjavo, da je politika neintervencije, kakor je zgoraj, še najboljša v sedanjih situaciji.

Citrine je s svojim govorom prepričal Ernesta Bevina, tajnika unije transportnih delavcev, ki je prej zahteval intervencijo v španski civilni vojni, da je njegovo stališče pravilno. To je bila resolucija glede neintervencije v španski civilni vojni dana na glasovanje, je bila sprejeta z ogromno večino.

Paris, 12. sept.—Organizacija veteranov, ki ima 4.000.000 članov, je naznanila, da bo podpirala Blumovo vlado in njeno politiko nevmesavanja v španski civilni vojni. Zavzela je naproti stališče kakor Zveza francoskih delavskih uni, ki je izjavila Blumovo vlado, naj prekliče embargo za izvoz orožja in municije in prisloži na pomoč maddridski vladi, ki pobija fašistično revolucijo.

Medtem pa se stavke še vedno razširjajo. Stavka kovinarjev v Douaji, ki so šli v boj za branje plače, se je razširila na severni del Francije. V Lorientu je izbruhnila stavka pristaniških delavcev, v Clarmontu Ferrandu pa nameščenci v veržinskih trgovinah.

Montreal, Que., Kanada, 12. sept.—Letna konvencija Kanadskega kongresa delavskih in strokovnih uni je soglasno

(Dolje na 3. strani.)

Boj za pravico glasovnice v Floridi

Socialisti šli pred vrhovno sodišče

Tallahassee, Fla.—Pred državnim vrhovnim sodiščem se je pričel zanimiv boj radi čudne državne volilne postave. Ta določa, da pridejo lahko na glasovnico le one stranke, ki so vsaj enkrat pri zadnjih dveh splošnih volitvah prejele 30% vseh oddanih glasov. Katera stranka ne zadosti tej zahtevi, ne more priti na glasovnico na noben način, niti ne s peticijo. Republikanci so komaj zadostili tej zahtevi. Rešilo jih je to, da so pred štirimi leti dobili nekaj nad 30% glasov, dvomljivo pa je, da jih bodo pri prihodnjih, kar pomeni, da bo Florida imela le eno stranko, demokratsko, če obvelja sedanji volilni zakon.

Socialistična stranka je zdaj šla pred državno vrhovno sodišče z apelom, naj prisili državno tajništvo, da potrdi tudi socialistično listo za glasovnico. Sodišče je apel ali zahtevo upoštevalo in državnemu tajniku ukazalo, naj do 15. septembra dokaže, zakaj naj ga sodišče ne prisili na potrditev socialistične liste za prihodnje volitve.

Ta boj je velike politične važnosti, ker sedanji zakon popolnoma zapira vrata vsaki obstoječi ali pa novi manjšinski stranki. V njem ni nobenih določb, na kakšen način je mogoče organizirati novo stranko ali priti manjšinski stranki na glasovnico. Take določbe so bile v zakonu, toda so bile pri kodeksiranju ali uvrščenju v zakonik enostavno črtane "po pomoti."

Socialistična stranka namerava iti s to zadevo pred zvezno vrhovno sodišče, ako sedanji proces pred vrhovnim državnim sodiščem ne izpade ugodno. Vprašanje je velike važnosti tudi za vsa dežela, ker v slučaju, da Florida lahko uveljavi ta zakon, ga bodo sigurno kopirale dominantne kapitalistične stranke tudi v drugih državah. Od tega do Hitlerjevega zakona je samo en korak: direktna prepoved vseh političnih strank razen dominantne.

Izgredi v Palestini zahtevali 340 žrtev

Jeruzalem, 12. sept.—Uradne številke, ki so bile pravkar objavljene, kažejo jasno sliko o razsejanju, ki so ga povzročili izgredi med Arabci in židi v zadnjih dvajsetih tednih. V tem času je bilo 340 ljudi ubitih, med temi 34 angleških vojakov, 81 židov in 225 Arabcev, ranjenih pa 1060. Materialna škoda, ki je bila povzročena v zvezi z izgredi, se ceni \$13.750.000.

Ruske čete se spuščale na tla s padali

Minsk, Rusija, 12. sept.—Zunanji opazovalci so strmel, ko se je armada 1200 vojakov spustila na tla s padali z bojnih letal v zvezi z vojaškimi manevri, ki se vršijo v tej okolici. Vojski so bili opremljeni s strojnimi in municijo, ko so se spuščali na zemljo, kjer so se razvrstili v bojno vrsto in okupirali "sovranski" teritorij.

Horner odrekel eks-tradicio Bennetta

Springfield, Ill.—Governor Horner je končno odrekel državi Arkansas pravico do ekstradi-

Domače vesti

Umor in dva samomora

Milwaukee, Wis.—Frank Bačun, star 55 let, je ob praznikih zadnji teden ubil svojo 47-letno ženo Mary in nato je izvršil samomor. Družina je stanovala v West Allisu, kjer so našli njegovo truplo s pretrganim vratom v kleti, njeno truplo s razbito glavo pa v spalnici. Za njima je ostal edini 24-letni sin Frank. Oba sta bila doma iz Ljubna na Štajerskem in v Ameriki sta bila oba 30 let. Bačun je bil mizar in poklicu, je pa več let vodil gostilno. Vzor je bil hud dušični prepričanje. Pred nekaj dnevi so našli rojaka Jos. Blažiča omenjenega v nekem skladišču lesa. Bil je samec, star 43 let in doma iz Rečice v Savinjski dolini. Bil je leto dni brez dela in to ga je morda pognalo v smrt. Nekje v Illinoisu zapuščeno sestro.—V bolnišniški postelji se nahajajo Joe Zalar, Angela Fox, Jos. Gostec in Jos. Erčul.

S konvenciji JSKJ

Cleveland, Ohio.—Konvencije seje v aredu in četrti so potekle med poročili gl. odbornikov JSKJ in priporočili delegatov. V četrti predpoldni je konvencija odobrila celo vrsto brzojavnih predstavnih, ki so bili poslani predsedniku Rooseveltu in njegovi ženi, ohranjenemu governerju, komisarjem za zavarovanje v Ohio in Minnesota, cleve-landskemu županu in sodniku Lauschetu. V aredu zvečer se je v SND vrtil banket v počast delegatom. V četrti popoldni je konvencija začela delati na pravih. Ime "kavalske" ostane, sprejeta je pa bila točka, ki naglašala "napredni princip" enotnosti. Dalje je bilo sprejeto, da mora biti vsak delegat najmanj eno leto član jednote. Vsi gl. odborniki morajo biti zavarovani v smrtinskem in bolniškem skladu. Urednik glasila Nove Dobe je še nadalje gl. odbornik. Sprejeta je bila resolucija za osvoboditev Toma Mooneyja v Californiji in za pomilitostev propadlega bankirja Leonarda Slobodnika iz Elyja, ki je član JSKJ in se nahaja v zaporu. Na četrti predpoldanski seji je gl. predstnik Bartel naznanil, da je prišlo v Cleveland nekaj članov iz Minnesote, ki niso delegati, grozijo pa, da bodo pretepli gl. tajnika Zbaniška. O tem se je vršila burna debata in ogorčeno protestiranje. V soboto popoldne se je dala delegacija slikati in nato je obiskala objezersko razstavo v Clevelandu.

Milwaukee vesti

Milwaukee, Wis.—Pred nekaj dnevi sta bila civilno poročena Jos. Hrovatin in Nellie Perko. Poroka je bila na domu neveste pri Fr. Perkotu, nakar sta se novoporočena odpeljala v Pennsylvanijo, kjer bosta obiskala starega očeta in mater v Libraryju in druge sorodnike okoli Pittsburgha, nato pa pojedeta v Washington, D. C., in Niagara Falls. Mimogrede omenimo tudi strica v Detroitu. O bilo sreče! — Na obisku iz Irwinia, Pa., se nahaja Mary Bohinc, sestra Franka Perkota, tajnika društva 16 SNPJ, s sinom Frankom in njegovo ženo ter hčerjo Maro Bohinc.

Nov grob v Ohio

Glencoe, O.—Dne 2. t. m. je umrl v okrajnem zavodu za omenjale John Polanc, star 72 let in doma od Škofje Loke na Gorenjskem. Bil je član društva 64 SNPJ in v starem kraju zapuščeno ženo, sina in hčer.

je Sama Bennetta, zamorskega najeminskega farmarja, ki je v zadnji stavki na bombah iz Arkansasa pred teroristi. Prijet je bil v Chicago. Oblasti v Arkansasu so ga hotele dobiti v roke, češ, da je grozil nekemu plantažniku.

MAGNAT RAND SE NOČE POBOTATI S STAVKARJI

Zahteva absolutno dominacijo nad delavci in časopisjem

KONFERENCA SE IZJALOVILA

Buffalo, N. Y.—Poskušal za poravnane stavke pri Remington-Rand kompaniji so zopet padli v vodo, ko je po dvodnevi konferenci predsednik družbe Rand Jr. kratkoma zavrgel vse predloge za izravnavo spora. Odklonil je tudi predlog, da se vna sporna vprašanja, katerih ne morejo rešiti zastopniki obeh strank, predlože v rešitev arbitraži.

Stavka traja pri tej družbi že več mesecev. Razširjena je na sedem tovarn v treh državah. Družba je potrošila že stotisoče dolarjev, da bi jo združila, toda nima uspeha kljub vsemu policijskemu in privatnemu terorju.

Dejstvo, da je družba odklonila tudi arbitražo, je dokaz, da je njeno stališče šibko, da se ji vnaprej sanja, da nima nobene prilike, da bi jo pri tem podprlo kakšno nepristransko razsodišče.

Unjaki načrt za poravnano stavke je vključeval načrt za kolektivno pogajanje, uposilitev vseh stavkarjev brez diskriminacij in izvolitev odbora obeh strank za izravnavo diference v tekočem boju. In čeprav so te zahteve smerne, niso družbini ugodni, radniki marali nič slišati o njih. Zahtevali so enostavno konvencijo, ki bi razrešila vse sporne točke, vprašanje kolektivnega pogajanja pa naj se odloži — na poznejši čas, ko bi družba lahko delavce prisilila v kompanijsko unijo.

Z drugo besedo zahteva družba absolutno dominacijo nad delavci. S to aroganco je nastopila tudi napram časopisnim poročevalcem. Na vse načine si je prizadevala, da bi javnost čisto nič ne izvedela o tej konferenci. Reporterjem in lastnikom listov je enostavno zagrozila, da ne bo več oglašala v nobenem listu, ki priinese poročilo o konferenci. Buffalo Times, Scripps-Howardov list, se te grožnje voseeno ni ustrašil.

V to stavko je zapletenih več poklicnih uni. Delavci prejema-pro podpora iz stavkovnega fonda Ameriške delavske federacije, iz katerega je v tej stavki potrošila že nad \$150.000. V ta fond prispevajo največ federalne unije.

Stavkovni val ra-ste v Minneapolisu

Počiva skoraj vsa mlinarska industrija

Minneapolis, Minn.—To mesto je zopet v pesteh večjega stavkovnega vala. Prizadete so štiri industrije. Najbolj je prizadeta mlinarska, ki skoraj popolnoma počiva. Glavna zahteva delavcev je priznanje unije.

Dvanajst mlinov, med katerimi je tudi velika tovarna Pillsbury kompanije, ena največjih v deželi, je skoraj popolnoma zaprtih; le par mlinov obratuje z nekaj skelbi. Zastavkali so tudi delavci v 40 žitnih elevatorjih.

Poleg teh delavcev so v stavki tudi vozniki pri 17 grocerijskih veletrgovinah (wholesales), nadalje delavci v zlatarski industriji in trgovini. Zaprta je tudi neka tovarna, ki izdeluje živež za zajtrk (cereals) in neka lesna tovarna.

Večina teh stavk bi bila lahko končana v 24 urah, ako bi se podjetniki ne branili priznati delavcem pravico do organizacije in jim dali nekatere druge koncesije.

Sovjetska vlada svari nacijsko Nemčijo

Moskovsko časopisje se norčuje iz nacijskega cirkusa

MOSKVA, 12. SEPT.—Sovjetski tisk nadaljuje vitriolično norčevanje iz nacijskega kongresa v Nurnbergu. Pravda piše, da dr. Paul Joseph Goebbels, Hitlerjev minister propagande, je "dovršen tip degeneriranca, ki je ušel sterilizaciji le zaradi svojih posebnih zaslug za nacijo". List do-stavlja, da Goebbelsov govor, v katerem je poslal boljševike in označil sovjetsko vlado za "židovski diktator", ni bil le sliken v Moskvi, temveč tudi smrdel je — kakšen je torej moral biti smrad na Bavarskem.

NURNBERG, NEMCIJA, 12. sept.—Nacijski govorniki, med temi tudi Hitler, so sinoči na tujaknjem kongresu nacijske stranke napovedali vojno na življenje in smrt "judovskemu boljševizmu" ne samo v Nemčiji, temveč po vsem svetu. Val arijski narodi so bili pozvani, naj se pridružijo nacijski "križarski vojni" soper boljševizmu, ki izvira iz židovstva...

Moskva, 12. sept.—Sovjetski krogi so izjavili, da ne nameravajo odpoklicati svojega poslanika iz Berlina, zaeno pa so poveljali nacije, da bodo oni nosili posledice, če bodo šli predaleč v svoji protiboljševiški kampanji. Berlinu so dali vedeti, da pozorno motrijo potek konvencije nacijske stranke v Nurnbergu, kjer govorniki podžigajo govor proti komunistom in židom.

Moskovski tisk se silno norčuje iz konvencije nacijske stranke. To je označil za potujoči cirkus, ki je dodal praznim želodcem nemškega prebivalstva prazen denarnico.

"Konvencija nacijske stranke se je nearečno pričela, kajti Nemčiji se v prihodnosti obeta-jo le lakota, brutalni terorizem in vojna," piše Pravda. "Nacijski voditelji ne morejo prikriti teh dejstev, zato bruha gozde. V Nemčiji je pomanjkanje mesa, masla in drugih življenjskih potrebščin — stvari, katerih ni mogoče skriti v koncentracijskih taboriščih."

Nuremberg, Nemčija, 12. sept.—Nacijska Nemčija je pričela s kampanjo, da združi vse neboljševiške države v ofenzivni proti židom in komunistom. Dr. Paul Joseph Goebbels, eden najboljših nacijskih govornikov, je na konvenciji nacijske stranke pozval države "pod orožje, da se zatre boljševiška in židovska nevarnost". V dve uri trajajočem govoru je opisoval grozote sovjetskega režima in dokazoval, da je ta režim in židovstvo eno in isto.

"Da so židje ustvarili boljševizem in da so oni glavni propagatorji boljševizma, ni danes nobenega dvoma," je rekel Goebbels. "Vaša notranja borba v boljševiških krogih je družinski boj med židi. Prišel bo dan, ko bo ves svet spoznal pravo naravo židov in boljševizma, toda mi medtem ne bomo odnehal z vzkliki: 'Židje so krivi!'"

Goebbels je dalje rekel, da je boljševizem najzlobnejša pošast. Prišel je na krmilo s pomočjo terorizma in vzdržuje se na krmilu z brutalno silo. In židje so na krmilu v Moskvi.

Zborovanje fašističnih grup

Chicago.—Fašistične in proti-židovske grupe, ki so nedavno zborovale v Asheville, N. C., se bodo ponovno sešale na konferenci v hotelu Palmer, ki se prične 12. oktobra in bo trajala štiri dni. Tako je izjavil Robert Gault, profesor na univerzi Northwestern. Te grupe so na sestanku v Asheville osvojile program, ki določa pobijanje komunistov in židovstva v Ameriki.

ŠPANSKE VLADNE ČETE NAPADAJO NA VSEH FRONTAH

Smrtni spopad obnovljen v San Sebastianu

OVIDEO V PLAMENU

MADRID, 13. sept.—Ijudske čete so se danes umaknile iz San Sebastiana. Nadaljnja obramba tega obrežnega mesta je bila nemogoča, odkar je padel lru pred enim tednom. Vlada dalje poroča o zmagah v prelazu Somosierru v guadarramskih gorah.

Madrid, 12. sept.—Španska vlada poroča o podvojenih napadih na fašistične postojanke na vseh frontah. Nadalje vlada izjavlja, da so vaa poročila o prihajajočem premirju in kompromisih a fašisti nerazumna in nemogoča. Determinacija ljudske vlade in njenih čet je, da smagajo na vsej črti ali poginejo. Mesto Oviedo na severozapadnem obrežju Španije je v plamenu. Učgale so ga granate vladnih topov. Iz San Sebastiana beše civilisti in izozemci.

San Sebastian, Španija, 12. sept.—Močno topniško bombardiranje je pretrgalo dvadnevno neuradno premirje na tej fronti. Rebelni generali so zahtevali brezpogojno kapitulacijo San Sebastiana, kar pa so vladne čete, ki branijo mesto, odklonile, nakar so rebeli obnovili obstreljevanje.

Anarhisti so spet zapretili, da bodo razdejali San Sebastian popolnoma predno se bodo umaknili. Poulične bitke med anarhisti in drugimi branilci mesta se nadaljujejo.

Tukajenje banke so že poslane vso gotovino in vrednostne papirje v Bilbao, vključevši imovino tujcev. Konzularni uradniki drugih držav so protestirali proti temu pri governerju Antoniu Ortegu in izjavili, da je akcija nelegalna. Vlade čete so pričele transportirati zaloge olja v Bilbao, kar je razkašilo anarhiste. Zapretili so, da bodo uničili olje, a so namero preprečili manj militantni člani ljudske fronte.

Maena evakuacija San Sebastiana se je povečala. Več tisoč begunov išče prostora na parniških drugih držav in španskih tovornih ladjah, ki so zadržane v zalivu Biscay. Francoski poslanik se je tudi umaknil iz Španije.

Vladne čete so se umaknile iz Hernanija, ki je oddaljen dve milj od San Sebastiana, ko so rebeli obnovili bombardiranje. Granate so ubile štiri osebe in ranile osam drugih.

Madrid, 12. sept.—Vojno ministarstvo je naznanilo, da so vladne čete došle v bližino mesta Talavera de la Reina, ki leži 65 milj južnozapadno od Madrida. V okolici tega mesta se vrše vroče bitke že več dni. Naznanilo tudi naglašja, da se je več rebelev pridružilo ljudski armadi in general so uveljavili drastične ukrepe, da ustavijo dezertacije.

Vladno topništvo še vedno obstreljuje trdnjavo Alcazar v Toledu, ki je v rokah rebelev. Dalje proti jugu so granate razde-jale elektrarno, ki je zalagala Granado z električnim tokom. Mesto je sedaj v temi.

Washington, D. C.—Štiri ameriške bojne ladje, ki so sodelovale pri evakuaciji ameriških državljanov, so se umaknile iz španskih pristanišč v nevtralne luke, je naznanil državni tajnik Hull. Mornariški department je odredil umik po posvetovanju s Hullom, da se tako izogne komplikacijam. Hull je pojasnil, da odpoklic bojnih ladij ne pomeni preloma diplomatskih vezi z maddridsko vlado. Konzularni in drugi uradniki bodo ostali na svojih

(Dolje na 3. strani.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Zdravstveno dravstvo (vsega leta) v Kanadi
\$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za
Čisto \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za tiskovno
\$2.00.Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cincin \$7.50 per year.
Foreign countries \$9.00 per year.Črne članice po dogovoru. — Rokopisni dopisi in nemarodni
članki se ne vračajo. Rokopisni dopisi (črtice, po-
sveti, drame, pesmi itd.) se vračajo pošiljatelju le v slučaju,
če je priložil pošto.Advertising rates on agreement. — Manuscripts of contribu-
tions and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

1637-29 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oglejajo, na primer (August 11, 1936), poleg vsakega
imena na naslovni strani, da se s tem datumom potrdi na-
ročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Zakaj je Črna legija mogoča?

Senzacija glede Črne legije v Michiganu in v sosednjih državah je nekoliko poglobila, čeprav se sodišča v Detroitu še vedno bavijo a sadiisti, člani te organizacije. Vzrok bo najbrže volilna kampanja. Črni legionarji so pač volili — in lokalne republikanske ter politične mašine se jim nečejo zametiti.

Toda vprašanje, iz kakšnih vzrokov je mogoča nastati ta najhujša ameriška sramota, je še vedno v ospredju. Bavijo se s njim razni člankarji v magazinih in nedeljskih prilozgah velikih dnevnikov. In zdi se, da imajo ti člankarji trd oreh. Ne vedo, kako bi ga načeli in kako bi mu prišli do jedra.

Zdi se jim nemogoče, da bi se ljudje v slobodni, demokratični republiki mogli pogrezniti tako globoko — priznati pa morajo, da je mogoče. Dejstva ni mogoče utajiti. In kuluklasklano barbarstvo je še svede v ameriški zgodovini! Poleg tega se vleče skozi zgodovino Združenih držav dolga nit drugih tajnih, terorističnih organizacij s skrajno banalnimi in bolj ali manj religioznimi cilji.

Da ne bo izgledalo, kakor da je ta socialna bolezen čisto ameriška, kažejo na razne tajne in banditske organizacije v Evropi in na Kitajskem, na primer na znano mafijo v Italiji. To pa ne opravičuje ameriških teroristov. Amerika ni bila nikdar brez tatinskih in roparskih tolpe, posebno v pionirskih časih na takozvanih "frontirjih", dočim je danes svestovno na glas s svojimi velikomestnimi gangami, ampak te tolpe so bile in so še danes neka polpolnoma druga kot so črnelegionarski teroristi in njihovi zgodovinski predniki.

Črna legija je sad ameriških socialnih in ekonomskih razmer. Prvič je za take pojave odgovorna ljudska ignoranca — hčerka praznovanja. Med pametnimi ljudmi, ki imajo kolikaj pismenosti in naobrazbe in kolikaj socialnega čuta, je takšna propalost nemogoča. Le ignorančni ljudje, brez socialne zavesti in skrajni individualisti, se dajo pritegniti v družajno idiotov, moroneev in sadistov, ki si natikajo maske, kapuce in halje, podpisajo idiotsko prisego in se vozarijo v nočni temi na lov na človeške žrtve.

Socialne in ekonomske razmere vsake dobe so imele svoje izrodke te vrste. Ignoranca, hči praznovanja, katera je zaslužila pamet milijonov ljudi v svrhu ekonomskega izkoriščanja, je že neskotokrat osramotila človeštvo s podobnimi izrodki. Včasih so imeli ti izrodki ignoranco, izkoriščanja in barbarskih institucij verske oblike in namene.

Zakaj je bila sveta inkvizicija mogoča? Zakaj je bilo mogoče sežiganje čarovnic? Zakaj je bila mogoča Sentjernejska noč v Parizu?

Iz tistih razlogov kakor je danes v Ameriki mogoča Črna legija! Druge razmere, drugačne oblike in drugi ljudje, toda na dnu takrat kakor danes — ignoranca, praznovanje in pohlep po izkoriščanju, ustrahovanju in dominiranju nevedne mase.

Cim bolj je bilo človeštvo zasluženo ekonomsko in miselno, tem bolj je plodilo abnormalne in subnormalne individije, idiote in moronce, ki so se potem instinktivno družili in uganjali vse mogoče organizirane norosti.

Iz gibanja tega človeškega materiala se da do pojasnitvi križarske vojne v srednjem veku, procesije verskih blaznejev in bičarjev, gange inkvizitorjev in gonjačev "coprnice" in "krivo-verceev". Vse to je trajalo stoletja. Prototipi teh moroneev in sadistov v srednjem veku so Črne legije in razne druge legije, gange ter nečiste organizacije, tajne in očitne, ki križarjijo v imenu vere, morale, patriotizma in naroda v današnji dobi.

Črna legija bodo seveda zatrti, ampak polje za podobne organizacije abnormalnih ljudi ostane. Polje ostane toliko časa, dokler bo v Ameriki vladalo ekonomsko izkoriščanje človeka po človeku in dokler bo to organizirano izkoriščanje — kapitalistični ekonomski red — ščitilo svojega največjega zaveznika: organizirano ignoranco s praznovanjem vred. Organizirana ignoranca so cerkev in religije.

Največji sovražnik organizirani ignoranci je moderna izobrazba, moderna znanost in socialna zavest. Širimo to — in ubili bomo pojgo za pojav novih Črnih legij.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

MOJI VTISI IZ COLORADA

Piše Philip Godina

Chicago. — Federacija društev SNPJ južnega dela Colorada in Nove Mehike se je odločila, da obdrži redno sejo, slavnost in kampanjski shod v prid SNPJ v Walsenburgu, Colo., dne 30. avg. Upravi odsek je določil mene, da grem tja za govornika. Medtem se je zavzelo društvo 21 SNPJ v Pueblu, da bi bilo umestno, če se skladi sestane v soboto večer 29. avg. in me povabi, da govorim v korist društva in jednote, čemur sem se na željo društva in po odobritvi upravnega odseka odzval.

Odpejal sem se z vlakom Santa Fe železnice v četrtek večer dne 27. avgusta iz Chicago proti Coloradu. V Kansas Cityju sem moral čakati na drugi vlak od 11. dopoldne do 2. popoldne. Ob tej priliki sem obiskal mojega prijatelja Kristana Petriča, s katerim se nisva videla okrog 40 let. Prišel je s postaje v Kansas Cityju, sem vprašal za nasvet, kako bi prišel tja. Ali kaj mislite — nihče ni vedel za dotično ulico, katero smo potem vseno našli, ko me je taksi vozil nekaj časa po mestu. Pri Petričevih so bili samo otroci doma, katerim sem pojasnil, kdo sem in kaj želim. "Oče dela v klavnicah, mama je pa šla v vas k prijatelji", so mi povedali. Nato sem šel k Slobodnikovim. Ona je blaginica družina št. 408 SNPJ in stanuje v bližini. Včasih se ustavi v Chicagu in nas obišče. Prijazno so me sprejeli. Povedal sem jim svojo misijo, ko je prišel za menoj k Slobodnikovim Petričevim sin in pravi: "Mama je prišla domov in je rekla, da želi govoriti s vami, po očeta pa bomo šli v klavnico, naj pride domov na južno in se bo obenem srečal osebnost s prijateljem po 40 letih".

Tako se je tudi zgodilo. Slobodnik je poskrbel, da me bo sin br. Žagarja točno odpeljal na postajo, predno jo vlak odkuri, medtem pa je prišel Petrič. Veselo sva se pozdravila, se na kratko pogovorila o starem kraju, o znanih in sorodnikih, in že je bil čas odhoda. Pošlovil sem se od prijaznih rojakov, Petrič je šel na delo, jaz pa na postajo. Iskrena zahvala Slobodnikovim za sprejem, Žagarjevem za vožnjo z avtomobilom in rojaku K. Petriču in družini za prijazno kramljanje. Kdo ve, če se bomo še kdaj videli. Hvala vam vsem!

Točno ob dveh popoldne sem se odpeljal s postaje Union naprej proti Coloradu. Lokomotiva je drvela in pihala po kansaškem polju. Oziral sem se in gledal skozi okno ter z žalostjo opazoval kako strašansko škodo je napravila suša in oblaki kobilic, ki so takorekoč skoraj vse uničile. Od koroze štrle je suhe palice brez listja in brez klasja. Nobene zelenja nikjer, celo drevje, kjer ga je kaj, je deloma ali skoro vse posušeno. Tako je ob železniški progi skozi vso državo Kansas. Edino zelenje so tisoči in tisoči akrov nizkega zelenja z ostrim, široko sploščastim listjem, kake tri čevlje visokim. Tu pa tam opaziš vmes sad. Po dolgem "študiranju" sem ugotovil, da je to, prijatelji moji, "sirk" ali metličar, metlar. Ali kakor je izgledalo, ne bo dosti metel iz njega. Vse je zastarelo, pritlikavo, zastalo v rasti valed prevelike suše. Sprevidnik mi je povedal, da je to kraj velike industrije za izdelovanje metel in krtač ali ščetk.

Temlja je rjava. Le tu pa tam se vidi mala skupina živine in armar s plugom, ki je preoraval za ozimino, drugače pa vse resnično le žalosten pogled.

Medtem se je stemnilo in smo počasi zadremali. Prebudili smo se ob petih zjutraj in smo bili v državi Colorado. Ko sem si malo izmislil oči in pogledal skozi okna po polju, sem takoj opazil, da je tu vse bolj zeleno, bolj prijazno. Seveda le tu pa tam, ker največ sem videl le prerijo, divji lajbelj in pa od burje in zime vsi skrivljeni borovci, zelo malo olič drugih. Sprevidnik nam je povedal, da ima vlak skoro dve uri zamude, ker so imeli smolo z osmi, ki so se parkrat užgale. Zagotovil nas je, da bomo pridobili najmanj pol ure, predno bomo dospeli v Pueblu. Tako smo res prispeli v Pueblu ob 7:30 namesto ob 6:30.

Vzel sem prtljago in šel na postajo v čakalnico. Gledal sem, če me morda kdo čaka, da me sprejme, kajti to je bil moj prvi obisk v državi Colorado, četudi sem obšel v svoji mladosti brezmalna ves zapad in bil leta 1907 še celo v Alaski. Tako sem taval sem in tja na postaji, ko nek mlad možki vpraša, če sem jaz Mr. Phillips iz Bostona, katerega pričakuje, pa ga osebno ne pozna. Povedal sem mu, da je moje ime Philip, prihajam pa iz Chicaga. Oprostil se je in šel svojio pot. Parkrat sem pa opazil, da me zelo resno ogleduje možak, precej močne postave, s kapo na glavi, golorok, v plavi srjaci. Parkrat se mi je približal. On ni mene obgovoril, jaz sem pa mislil, da je morda uposlen na postaji, pa tudi nisem njega obgovoril. Tako je poteklo skoro pol ure, v trebuhu so se pa pojavila znamenja, da bo treba kaj založiti.

Oddal sem torbico na postaji in šel v restavracijo k zajtrku. Nato sem šel počasi po glavnih ulicah Puebla in si ogledoval mesto. Naposled sem prispel na dom sobrata Franka Boltezarja okrog devetih. Mrs. Boltezar je bila iznenadena: "Kako pa to, da ste sami prišli. Ali vas niso čakali na postaji? Mi smo imeli pripravljeno zajtrk za vas in Boltezar vas je šel na postajo počakati, a ker je imel vlak zamudo, je odšel na delo, br. Pogorelec pa je naročil, da vas on počaka. Ali ga ni bilo?" Dejal sem, da morda je bil tam, a ker ga ne poznam in on ne mene, ni čuda, ako sva se zgrešila. Povedal sem, da je hodil okrog mene precej močan človek s kapo in v plavi srjaci. "Ja, ja — to je bil Pogorelec, brat Charlesa Pogorela v Chicagu." Oprostila se je in poklicala po telefonu Pogorela in mu povedala, da sem prišel, naj hitro pride tja tudi on s svojim avtom. Ko je prišel, je dobil malo "lek-cijo", nakar sva se odpravila ven, da mi je razkazal najprej po mestu, potem me je peljal v mestni park, kjer so napravili nekaj krasnega. Ko bo skenčano, bodo imeli tudi lep zoološki park. Vse je lepo urejeno, iz samega lepega kamena v različnih barvah. Umetni hribi in brlogi, vodopadi itd. Vse to je napravila W.P.A., ali takozvana armada brezposelnih delavcev. Je res nekaj krasnega in vredno, da si človek ogleda.

H kosilu smo šli k Boltezarjevem, kjer smo se dobro okrepčali. Boltezar je prišel z dela in se marsikaj pogovorili. Potem

smo šli k Franku Pogorelcu, kjer sem se sestal z njegovo družino. Mrs. Pogorelec je prijazna ženska. Prenočil sem pri Pogorelcu. Po mestu me je vodil Boltezar k našim sobratom. Ustavili smo pri društvenem tajniku br. Pečniku in pri br. Hočevanju. Pokazali so mi združeno prodajalno, kjer smo se nekoliko pogovorili z br. Mikličem in drugimi. Tako se je približal večer. Br. Boltezar, ki je imel večerni sestanek v oskrbi, je urejal vse potrebno in za zabavo po končanem govoru ter upal na precejšnjo udeležbo. Dejal je, da so tiskali tri sto letakov in bogotovo udeležba dovoljna. Prišla je 8. ura zvečer in odpravili smo se v dvorano na sestanek. Na naše začudenje je bilo tam par tucatov ljudi. Točali smo se, da je že zgodaj in da še pridejo. Medtem smo se seznanjali z navzočimi in naenkrat je prišla ura devet, treba je bilo začeti s programom. Medtem se je nabralo okrog 70 ljudi. Br. Boltezar je odprl sestanek in pojasnil, zakaj gre, nakar me je predstavil.

Govoril sem dobre pol ure in po končanem govoru je bil že na svojem mestu harmonikar Peček, ki je igral polke in valčke. Nekaj parov je plesalo in jaz med njimi. Okrog polnoči smo se razšli. Odkritosrečno povedano, pričakoval sem večje udeležbe, a sem se moral zadovoljiti z raznimi izgovori, da nekateri delajo, da so drugi brezbržni itd., kar sem vzel na znanje in se prepričal, da je vse to resnica, le žal, še preveč. Potrebovali bi malo več sloge in zaupanja med seboj. Lepa hvala vsem za družabnost in postrežbo!

V nedeljo 30. avgusta zjutraj smo ustali in po zajtrku smo se odpravili s Pogorelevo družino (mlajši sin, Mrs. Pogorelec, hči Mollie, Boltezar in jaz), zasedli avtomobil. Medtem, ko je šel Pogorelec na delo, smo jo mi počasi odpihali proti Walsenburgu, ki je oddaljen okrog 52 milj zapadno od Puebla. Okraj najste (to vem, da je bilo še precej pred poldnem) smo se že znašli v Walsenburgu. Najprej smo se ustavili v delavnici br. Geo. Stigliča, društvenega tajnika, kjer smo se predstavili in on nas je prijazno sprejel ter takoj peljal na svoj dom. (On ima popravljalnico čevljev in je precej zaposlen.) Na njegovem domu smo se spoznali s soprogo in hčerkami. Stigličevi so resnično zelo prijazni ljudje. Servirali so okusno kosilo. Medtem ko smo kramljali in se pogovarjali, sta prišla oba Tomšiča, Edward in Frank, ki pa nista brata. Takoj po pozdravih je bila prva stvar kritika Br. Boltezarja: "Zakaj ste nam vzeli br. Godino in ga zadržali v Pueblu? On je naš in za nas je prišel sem!" Povedala sta, da so nameravali iti v Pueblu na postajo in me takorekoč "kidnapati" in me privedi direktno v Walsenburg, kar se pa vseeno ni zgodilo. Porabil sem ves moj diplomatičen vpliv, da sem potolajil duhove v glavnem s tem, da sem jim povedal, če gre lovec na lov in se mu nudi prilika ubiti dva zajca z enim strelom, je seveda na dobičku. Isto, sem rekel, velja za ta slučaj, da sem z enim obiskom ustregel obema naselbinama, in duhovi so se pomirili.

Ob pol dveh popoldne smo odšli v veliko plesno dvorano tik ob koncu mesta, katera stoji pod starim, velikim košatim drevjem. Tam se je pričela točno ob dveh popoldne redna seja fede-

racije društev SNPJ in potem program. Ko smo dospeli tja, so se bili zbrani v precejšnjem številu razni zastopniki vseh društev iz južnega Colorada in Nove Mehike. Seznanjali so me z njimi in se pozdravljali. Medtem je imel br. Ed Tomšič smolo radi stolov, katere so mu izrečno obljubili, a jih ni bilo še nikjer. Tako je letal od Poncija do Pilata, da je dobil dovolj stolov in klopi za sejo in za goste, ki so prihajali vedno v večjem številu.

Naposled, četudi malo pozno, se mu je posrečilo, da je dobil dovolj stolov in tako je br. Ed Tomšič okrog 2:30 popoldne otvoril federacijsko sejo, katere se je vršila v lepem redu. Razpravljalo se je veliko o društvenih, jednotinih in splošnih zadevah vse lepo, dokler ni prišlo do točke, kje naj bo prihodnja seja federacije. Najprej se je določilo z veliko večino za bodočo zborovanje mesto Raton, Nova Mehika, a se je kmalu zatem vnela debata, v kateri so se prinesli na dan tehtni dokazi, da mesto Raton v zimski sezoni ni prikladno, da je zelo težka pot tja v hudi zimi in velikih zametih. Nakar so prejšnji predlog porušili in sprejeli skoro soglasno predlog, da se vrši prihodnja seja v Pueblu. Kmalu po četrti uri se je seja končala in imeli smo 15 minut odmora.

Med odmorom in prej se je zbralo nad dve sto ljudi v dvorani, poleg društvenih zastopnikov, in vsa stvar je izgledala precej prijazno za pričetek programa. Br. Ed Tomšič je nato pozval navzoče, naj zasedejo stole in se približajo v ospredje, kar se je v par minutah zgodilo. Nato je pojasnil pomen slavnosti, nato pa je rojak Germ iz Puebla zaigral par komadov s spremljanjem na glasovir mladega dekleta ter zapel par pesmi, zakaj je žel aplavz od občinstva v znak zadovoljstva. Zatem je Tomšič predstavil mestnega župana, kateri je laskavo pohvalil navzoče in rekel, da nam izroča mestne ključe v našo zabavo in veselje. Nato je še parkrat pel in igral Germ, nakar je pozdravil občinstvo br. Stiglič. Zopet je igral John Germ, nakar sem bil predstavljeno jaz in sem, ako se ne motim, govoril kako uro in pol. Slučajno sem se dobro počutil in sem bil kot nalašč dobro pripravljen. Tu pa tam sem med govorom povedal par šalijah in zdelo se mi je, da je občinstvo splošno zadovoljno. Četudi je bilo precej vroče v dvorani, je vladal splošen red in mir. Prepričan sem, da je bila ta slavnost uspešna moralno in tudi finančno, tako za federacijo, za društva in za SNPJ.

Za menoj je v angleškem jeziku govoril br. John Klačar iz Puebla, ki je tudi apeliral na starše, naj vpišejo svoje otroke in mladino sploh v SNPJ, in sicer v angleško poslušajoča društva. John Germ je zapel par domačih pesmi in zaigral par komadov na harmoniko. Nato se je br. Ed Tomšič zahvalil navzočim in naznanil konec programa in da se prične domača zabava in ples. Navzoči so obkolili baro in jedilnico, kjer smo se okrepčali. Germ je potem še igral nekaj časa za ples.

Ko se je zmračilo, je prišel Shusterjev orkester, ki je izvrstno igral angleške in slov. komade. Povedali so mi, da so bili vsi muzikantje sami naši mladi fantje in moške Slovenci. Na plesišču se je nabralo toliko ljudi, da je izgledalo kakor bi bile sardine v škafliji, in prav nič ne bom pretiraval, ako rečem, da je bilo najmanj kakih 800 ljudi na plesišču. Vprašal sem, ako so vseh narodnosti, pa so mi povedali, da so to sami naši Slovenci oziroma Jugoslovanci iz raznih bližnjih in do 150 milj oddaljenih mest in naselbin. Posebno mi je ostala v spominu Mrs. Knafele iz Denverja, ker je bila izredno vesela, se je zabavala in s svojim humorjem je pomagala spraviti marsikoga v smeh, še posebno ko smo se zbrali okrog Germa. Mi smo peli, on pa igral naše starokrajske domače pesmi. Zdravega veselja in užitka je bilo dovolj za vse. Nobene pretepa ne zabavljanja ni bilo. Resnično vesela družba, kot pravi bratje in sestre.

(Konec jutri.)

Možganska kap

Možganska kap je navadno posledica razlitje krvi v možganih, ki nastane vled poškodbe krvne stanice. Pritisk krvi na možgane je včasih tako močan, da ugonobi precejšne nos možgan. Posledice so odvisne od jakosti in lege krvavitve. Zaradi neelastičnosti krvnih žil, z drugimi besedami: zaradi napenjanja krvnih stanic, ki mu pravimo arterioskleroza, počli ali se pa raztrga kakšna krvna stanica. Možganska kap na tej osnovi se pojavi svedine pri starih ljudeh, mlade ljudi pa zadene kap zaradi čezmerne uživanja alkohola in kajenja, včasih tudi zaradi sifilisa, giffa ali zastrupljenja s svincom.

Kap je prav raznolika. Včasih nastopi smrt pri priči, in sicer zdaj zaradi premočnega krvitve, zdaj zaradi premočnega pritiska krvi na življenjsko važna možganska središča, imajo dihanje in delovanje arca v obliki. Manjše krvavitve so sicer tudi hude, vendar niso življenjsko nevarne.

Možganska kap je nenadna, saj se ime po ve. Včasih zadene človeka brez znanilcev včasih pa čuti človek že prej močan glavobol ali pa ga daje že dalje časa medlost in nagrnost k omedlevidi.

Znaki kapi so kakopak zaradi lege počen krvne stanice in zaradi obsega krvavitve različni. Pri močnih krvavitvah se pojavi splošna nezavest, pri manjših mimoidoča omedlevica, včasih samo medlost in glavobol.

Med omedlevido se še ne da določiti, kakšna ga obsega je kap. Seže, če ostane bolnik pri življenju in se zave iz omedlevice, ali dodo določiti poškodbe. Odvisne so seveda od le poškodovane stanice in od obseznosti krvavitve. Kap si izbere po navadi določena mesto valed tega trpe od kapi zadeti skoraj zmeropodobno škodo.

Tipična je enostranska ohromelost. Krvavtev na levi strani možgan povzroča zaradi zanja motoričnih (gibalnih) smeri ohromelona desni strani telesa, medtem ko deluje le stran telesa normalno, zakaj nasprotna pl možganov, torej desna, je ostala nepoškodovana. V vrsto enostranske ohromelosti, zlam med lažje primere, spada tudi ohromelost lihi živcev, saj ne ohromi zmerom samo telo te strani, temveč tudi lice, usta in nosle. Zgodi se tudi, da poškoduje kap jezični živzato se pojavijo prav pogosto tudi govorilnotnje. Govorilno središče tiči navadno vlevičnikih na desni strani možgan, pri desničarjih na levi strani.

Skoraj enake poškodbe zadenejo človeka, ga oplozi kap, posledica drugačnih vzrokov. Včasih se napravijo — zlasti pri bolnikih s srcu — v žilju strjenine, ki jih dolgo časa čvek niti ne zazna. Kljub temu so pa zelo lvarne, ker jih krvni obtok včasih potisne drobne možganske celice, ki se zaradi tega zamaše. Deli možgan z zamašenimi celicaseveda ne dobivajo več potrebne hrane in omrejo. Ker ne deluje več, nastopijo ohromitve.

Od kapi zadeti se včasih čez mesec ali dva popolnoma pozdravijo. V primerih, da izginejo poškodbe v enem letu, ne izginejo tu po navadi kasneje. Le včasih nastopijo zdpazda manjša izboljšanja.

Ljudje, ki jih je kdaj že zadela kap in ohromeli, se lahko nadejajo, da se bo kap pnovila, zakaj njihove krvne stanice so mavredne in neodporne. Po navadi se lahko bnik ogne ponovito, če živi vzdržno in mirn. Ogiba naj se slehernega telesnega in duke nega napora, je naj preprosto in ne prevealkohola in tobaka se pa naj popolnoma o reče.

Ameriška bolezen

Newyorški zdravnik za živčne bolezni — William H. Miller, ki izvršuje že četrto stoletja svojo prakso po šolah, pravi, da boleha ameriška mladina za novo živčno boleznijo, ki on imenuje "dementia americana".

Ta bolezen je posledica današnjega socialnega življenja v Zedinjenih državah, nezadostnega nadzorstva po starših, preokrajnoči, nedostajanja telesnega gibanja, slahvžgoje in prenapenjanja živcev. Polodrasli otroci si upajo danes ob vsaki uri povsod. Mladina išče užikov, se mehurži itd. Posledica je, da rod hitro propada. Med 35 člani nekake nogogetne skupine je Miller našel kmaj dva, ki bi ju mogel označiti za popolnoma zdrava. Najmanj dve pokolenji bi se bilo treba truditi s sistematičnim delom, da bi ameriško ljudstvo spet ozdravelo.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 14. septembra 1916.)

Domače vesti. — V New Duluthu, Minn., je pri delu v kovačnici ponesrečil rojak Lovr Campa. Istotam je John Kobi, tajnik društva 205 SNPJ, dobil državljanski papir. V Oglesbyju, Ill., se je s padcem s stola smrtno ponesrečil rojak Fr. Veber, doma iz Medvoda in star 40 let.

Delavske vesti. — Stavkovni položaj v New Yorku je še vedno napet. Državna industrijska komisija države Ohio je odkrila, da so delavci v tej državi prisiljeni kupovati delo mnogih tovarnarh.

Svetovna vojna. — Rumunci se še vedno mikajo pred Nemci in Bolgari. Zavezniki so obnovili ofenzivo na Balkanu in na francoski fronti, kjer so z naskokom zavzeli štiri milijonov nemških strelskih jarkov.

Ruski delavci v tekstilni tovarni v Moskvi poslušajo govornika, ki jih poziva, naj prispevajo v sklad za obrambo španske republike.

Hull je namignil, da bodo ameriške bojne ladje odpoklicane, že 30. avgusta, ko je neko vojaško letalo vrгло šest bomb v bližino ameriškega rušilca Kane. Bombe so eksplodirale v bližini rušilca, a niso napravile nobene škode. Državni department je potem protestiral pri madridski vladi in rebelnih generalih in ti so pojasnili, da niso odgovorni za napad.

ko poteče njegov termin, umaknil v privatno življenje. Nekateri pravijo, da je svojo kandidaturo umaknil, ker je po prvih poročilih izprevidel, da ga bo porazil njegov nasprotnik J. Miller. V uniji so zdaj v teku splošne volitve uradnikov. Tighe je delavski vodja stare šole in jako konservativen. Med drugimi je bila suspendirana iz Ameriške delavske federacije tudi jeklarska unija.

Delavstvo Anglije se je izreklo proti intervenciji

(Nadaljevanje s 1. strani.)

aprejela resolucijo, da bo v sedanjem konfliktu v Španiji podpirala madridsko vlado, ki pobija fašistično revolto. Resolucija naglašja, da Italija in Nemčija nudita pomoč fašističnim rebelom, ki hočejo uničiti demokracijo v Španiji in vzpostaviti fašistično diktaturo. Poslala je pozdrav branilcem španske republike in poziv, naj vztrajajo v svoji borbi proti sovražnikom demokracije.

Španske vladne čete napadajo na vseh frontah

(Nadaljevanje s 1. strani.)

pozicijah, lahko pa zaprejo svoje urade in se umaknejo na varno, če bi jim pretila nevarnost.

Hull je namignil, da bodo ameriške bojne ladje odpoklicane, že 30. avgusta, ko je neko vojaško letalo vrгло šest bomb v bližino ameriškega rušilca Kane. Bombe so eksplodirale v bližini rušilca, a niso napravile nobene škode. Državni department je potem protestiral pri madridski vladi in rebelnih generalih in ti so pojasnili, da niso odgovorni za napad.

Kaja!

irno razpoloženje!

o udobnost ležanja v posteljo in presneto dobro kajo
s **Lahko Kajo** . . . lahko
dela tobaka . . . **Lucky**
oren okus dražjega tobaka
i, **Smetana Pridelka**. Spomni
da dobrodošlo zaščito grla,
privatni proces . . . "It's
a vaše mirno razpoloženje!

NOVICA! ★ ★

grad podeljenih v "Sweepstakes"

el Nad 1.500.000 nagrad je
odeljenih v tej veliki narodni
tigi, valih **Lucky Strike**
shke". Ali ste se že pridru-
ste dobili svojo **Luckies** -
glejte mesto škatle s 50 **La-**
ucky Strikes?

je v vraku. Naravnajte se
Parade" ob srečah in sbo-
r. Poučite se, sodite in študi-
dija - potem pokusite svojo
the "Sweepstakes".

se ne kadite **Luckies**, kupite
njekih in jih tudi poskusite.
ste nekaj pogrešali. Govori-
dnosti **Luckies** - **Lahko Kajo**
aradega dela tobaka.

a ja
S TOASTED"

Lucky za Vas

—Je Lahka Kaja!

... za vaše mirno razpoloženje!

Vi, ki ljubite brezmejno udobnost ležanja v postelji s jako dobro povestjo in presneto dobro kajo ... se sprijaznite nocoj s **Lahko Kajo** ... lahko kajo bogatega, zrelega dela tobaka ... **Lucky Strike!** Okusili boste izhoren okus dražjega tobaka ... val ti fini srednji listi, Smetana Fridelka. Spoznali boste veselje kajenja s dobrodošlo zaščito grla, ki jo nudi **Lucky's** privatni proces ... "It's Toasted." **Lahka kaja** za vaše mirno razpoloženje! **Lahka kaja** za vaše grlo!

★ ★ ZADNJA NOVICA! ★ ★

Nad 1.300.000 nagrad podeljenih v "Sweepstakes"

Premislite! Nad 1.300.000 nagrad je bilo že podeljenih v tej veliki narodni cigaretni igri, valih **Lucky Strike "Sweepstakes"**. Ali ste se že pridružili? Ali ste dobili svojo **Luckies** - platinasto pločevinato škatljo s 50 izbornimi **Lucky Strike's**?

Godša je v svaku. Naravnajte se "Your Hit Parade" ob sredah in sobotah sveder. Poslušajte, slišite in študirajte melodije - potem poskusite svoje **Lucky Strike "Sweepstakes"**.

In če še ne kadite **Luckies**, kupite danes zavojček in jih tudi poskusite. Mogoče ste nekaj pogrešali. Čutili boste prednosti **Luckies** - **Lahke Kaje** bogatega, zrelega dela tobaka.

KARO UDIVEN OČUTJE!
Lahka Kaja!

Prejmite brige in strbi ... ter odprite svoj zavojček **Luckies**. Ne čutite se težkega, če kadite pozno v noč. **Lahka Kaja** pušči čist okus, in **Luckies** so **Lahka Kaja**.

Luckies - lahka kaja

BOGATEGA, ZRELEGA DELA TOBAKA - "IT'S TOASTED"

KRIŠTOF DIMAČ

Spisal JACK LONDON. — Iz angleščine prevedel FRANCE MAGAJNA

Ko sta dospela na vnožje hriba in bila že skoro v Dawsonu, so se od vseh strani začele pojavljati lučice in od vseh strani je bilo slišati loputanje in cviljenje vrat. Za seboj sta čula škripet, kakršnega delajo v mokasine obute človeške noge, kadar gazijo sneg. Čok je zopet začel dajati duška svojemu razpoloženju.

"Kdo bi sodil, da bo toliko gospode pri tem nočnem pogrebu. To je pa že od sila."

Sla sta mimo človeka, ki je stal ob strani in previdno klical z avtomobilom: "Hitro, Karel, hitro!"

"Si li videl zavoj na njegovem hrbtu, Dimač? Pokopališče je menda jako daleč, če pogrebi nosijo odeje s seboj."

Ko sta dospela do glavne ulice, je že nad sto mož stopalo za njima, in ko sta v medli svetlobi iskala steze, ki je vodila po bregu navzdol proti reki, jih je prihajalo vedno več. Čoku je spodrsnilo in zletel je po trideset čevljev dolgi drči v mehki sneg, ki je bil spodaj nakopičen. Dimač mu je takoj sledil in neusmiljeno potlačil tovariša v sneg, baš ko se je ta z velikim trdom izkopal iz njega.

"Ta prostor je moj," je godrnjal v snegu, "jaz sem ga prvi našel." Snel je rokavice in iztepel sneg iz njih.

Sledeči hip sta se morala na vso moč potruditi, da se umakneta drugim, ki so za njima pridrsli po drči. Ko je reka zmrznila, se je bil napravljen na tem mestu leden jez. Pod snegom so semtertja tičale štrleče ledene skril. Dimač je parkrat prav občutno telebnil, potem pa potegnil iz žepa svečo in jo prižgal, ker se drugi pozdravili z veseljem. Ker je v brezvetrnem zraku svetlo gorela, je laže kazal pot.

"Vse kaže na to, da je stamper," je menil Čok. "Ali pa so to ljudje mesečniki, ki speč tava po snegu."

"Nič ne de, na čelu procesije sva pa le," je odvrnil Dimač.

"Kdo ve? Morda je tista lučica, ki jo vidim tam spredaj, nedolžna kresnica. Tisti drugi dve bosta najbrž tudi kresnici. Pogledaj jih no! Verjemi mi, da se jih pomika pred nama cela karavana."

Reka Yukon je bila na tem mestu dobro miljo široka in do nasprotnega brega je vse migljalo gorečih sveč, ki so se pomikale po vijugasti stezi. Za njima jih je bilo pa še več, prav do vrh brega, ki sta ga že prehodila.

"Čuj, Dimač, to ni stamper, to je preseljevanje narodov. Najmanj tisoč mož je pred nama. Zdjaj pa poslušaj, kaj ti bo povedal dober prijatelj. Moj nasvet je dober. Kadar me namreč obide kaka slutnja, jo vedno pogodim. Vrniva se, pa leziva na desno uho."

"Če me hočeš dohajati, varčuj malo s sapo. Bo bolje zate," je zlovoljno godrnjal Dimač.

"O, moje noge so sicer kratke, ampak znam tako zgrizati kolena, da mi sploh ni treba napenjati mišic. Upam si prehiteti kogarsibodi, ki zdajle koraka po tem ledu."

Dimač je dobro vedel, da tovariš ne laže, ker je imel že večkrat priliko opazovati, kaj premore, kadar je treba pošteno stopiti.

"Jaz pa ves čas stopam bolj polagoma, ker bi ti rad dal priliko, da se izkažeš," se je norčeval Dimač.

"In jaz se spotikam ob tvoje pete," ga je zavrnil Čok. "Če ne moreš stopiti hitreje, spusti me vsaj naprej, pa se drži mojih pet."

Dimač je pospešil korake in kmalu je dohitel najbližji trop stamperdarjev.

"Kar naprej, Dimač," ga je izpodbujal tovariš. "Prehitni no tiste nepokopane mrtvece."

Saj to ni pogreb. Mahaj jo naprej, kakor da bi se kam speshil."

Dimač je v tej skupini našel osem mož in dve ženski. Preden so dospeli do nasprotnega brega, sta prehitela že drugo skupino, ki je štela dvajset krepkih mož. Nekaj čevljev pred zapadnim bregom je gaz krenila proti jugu. Zapustila je pri tem hrapavo naplavinno in prešla na gladek led. Nad ledom je ležala več čevljev debela snežena sipa. Steza je bila ozka, komaj dva čevlja široka. Na obeh straneh bi se bil človek vdrl do kolen ali še globlje. Tisti, ki so šli pred njima, se niso marali umikati, in zato sta Dimač in Čok morala večkrat zagaziti v globoki sneg in se truditi za žive in mrtve, da sta prehitela prednike.

Čok je bil neukrotljiv in žolčen. Kadar se je kdo razhudil, češ, zakaj prehitevata, je takoj našel primeren odgovor.

"Kam se ti pa tako mudi?" ga je nekdo vprašal.

"Pa tebi?" je dejal Čok. "Včeraj popoldne so od reke Indiane napravili stamper in vse pobrali. Niti enega deleža ni več prostega."

"Ako je stvar taka, ponavljam, kam se ti tako mudi?"

"Mudi? Meni? Saj ne grem zlata iskati. Na uradni poti sem. Grem tja gori v Babji potok, kjer bom izvršil ljudsko štetje."

Nekdo drugi ga je pozdravil s temile besedami: "Kam pa ti, možiček? Kaj misliš, da si boš ti osvojil zlatonosni delež?"

"Jaz?" je odvrnil Čok, "beži no, beži! Vidis, jaz sem na primer prvi našel ta zlatonosni Babji potok. Pa grem baš nazaj, ker se bojim, da mi kak mlečnozobi čičeko ne ukrade mojega deleža."

Povprečna hitrost, s katero so drugi stamperdarji stopali po gladkem ledu, je bila tri milje in pol na uro. Dimač in Čok pa sta jih naredila štiri in pol. Tupatam sta tudi malo tekla in zato še hitreje prodirala.

"Tako bom hitel," je Dimač podražil Čoka, "da si boš noge do kolen obrusil."

"Da, in še potem se bom tako zadrževal v tvoje mokasine, da se boš kar zbrisil. Sicer pa ti pravim, da najina pot ne bo nič prida. Računam takole: Zlatonosni delež v potoku meri petsto čevljev. Recimo, da jih bo deset na miljo. Pred nama je tisoč mož in potok vendar ni sto milj dolg. Nekaj jih bo tam, ki bodo ostali praznih rok in kar po ušesih mi zvenili, da bova vprav midva med tistimi nesrečniki!"

Preden je odgovoril, je Dimač napravil par dolgih korakov in prehitel Čoka za celih šest čevljev. "Ako bi varčeval s sapo in se malce podvzidal, bi jih gotovo prešla nekaj izmed tistih tisoč," je rekel.

"Kdo? Jaz? Če se mi umakneš, ti precej pokažem, kaj je hitra hoja."

Dimač se je smejal in zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

Čok je bil pripravljen, da se mu umakne, in se je hotel umakniti, ko je Dimač zopet stekel. "Čok, vidim, da sem te odril do smrti. Odkar sem prvič stopil na obal Dyea, sem preustavil vsako žilico v svojem telesu. Moje meso je žilavo kot konopec in grenko kot pik klopotče. Ako bi bil mogel zapisati tako stvar o sebi pred par meseci, bi bil samega sebe potrepljal po rami, ampak takrat še ni šlo. Treba je bilo to stvar prej doživeti in zdaj, ko jo doživljam, je ni več treba zapisavati. Zdjaj sem pristna, grenka, pekoča korenina. Rad bi videl tiste ga gorjanka, ki bi se hotel z mano meriti. Zadal bi mu take uganke, da bi jih svoj živi dan premišljal. Zdjaj pa pojdi ti naprej in pokaži, kaj je hitra hoja. Pokaži vso svojo umetnost. Čez pol ure pa, ko boš že do skrajnosti izmučen, stopim zopet jaz na čelo in ti pokažem, kaj je višja umetnost." (Dajle prihodnjik.)

kako je začel grebsti s kopiti."

"Ali res misliš, da jo je videl? Zdjaj si jo moram še jaz ogledati," je rekel Walter.

Prižgala sta baklo in odšla. Ob svitu bakle je bila Loryjeva trdnjava videti še vse mogočnejša. Naboji so se preteče svetlikali. Lory je bil ves srečen, ker je Walter tako občudoval njegov branik. Zdjajci se je pa začel Walter na ves glas smejati.

"Na svetu se gode včasih res čudne stvari. Morda je v tem rešitev, fant moj. Edu ne bom o tem ničesar povedal — in tudi tebi ni treba! Če je tako namenjeno, je namenjeno! Čudno, kako se včasih kakšna stvar sama razvzroča — brez tuje pomoči ..."

Ves večer je govoril Walter samo o trdnjavi.

"Ali mar res misliš, da je konj začel brcati zaradi tvoje trdnjave?" ga je spraševal.

Loryja je govorjenje utrudilo, pa je kar zaspal.

Kako dolgo je spal, ni vedel. Zbudil ga je prepir. Ed se je vrnil. Walter se je naslanjal ob steno, njemu nasproti je stal Ed. Čeprav je bil Lory še ves krmežljav, je vendar bliskoma spoznal, da Walter gotovo ni bil nikdar hraber vojak.

"To je laž," je negotovo dejal Walter. "Meni ni nihče dal denarja. Nimam ga in tudi dal ga nisem nikomur! Bog mi je priča, Ed!"

"In zakaj si potem hotel pobe gniti? Vse si je pripravil, da je popihlaš. Nisi pričakoval, da se vrnem pred jutro? A? Ogoljufal si me, slepar! Dobil bom denar, pa če si ga poiščem v tvojem trebuhu! Da veš!"

Pes z mačjimi ušesi se je še tesneje privil k Loryju. Ubogemu dečku ni bilo vseh štirinajst dni, ki jih je prebil tu, tako strahno pri duši kakor zdaj. Kaj bi bil dal, da bi sedel doma v svoji sobi pri Ani in Tinki.

"Nobenemu od vaju ne zaupam več. Najprej bom obračunal s teboj, potem pa s fantom. In ko ga bodo našli tu s teboj, naj sklepajo kar hočejo."

Obupano se je Walter zagovarjal:

"Ed, poslušaj me! Naj ti povem, kaj se je zgodilo danes popoldne."

Ed ga ni maral poslušati. Walter je odsekano kričnil ... in omahnil. Pes je zastrigel z ušesi, stegnil vrat in strašno zatulil. Le s težavo ga je Lory potolažil. Vsega tresočega je vzel v naročje.

Skozi zastrta okna se je že svitalo. Ed je stopal po koči in sam s seboj govoril. Odsel je ven in se umil v korcu vode ... Šele tedaj si je upal Lory pogledati, kaj se je zgodilo Walterju. V prsih mu je tičal veliki nož, in kri je curkoma tekla po tleh. Loryju se je zdelo, da se drži Walter na smeh. Kako rad bi bil planil k njemu, kako rad bi ga bil pobožal in mu pomagal.